

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

หลักการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ในสถานประกอบการ

วิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเบื้องต้น
(Introduction to Occupational Health and Safety)

รหัสวิชา: 4103709

ผู้สอน: อาจารย์นันทิตา โหวดมงคล

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

1. บทนำ
2. ประเภทของการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
3. การจัดสวัสดิการในสถานประกอบการตามกฎหมายไทย
4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ

1. บทนำ

การจัดบริการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ เป็นสิ่งจำเป็นที่เจ้าของสถานประกอบการ ต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของลูกจ้าง ทำให้ลูกจ้างจงรักภักดีกับองค์กร ปฏิบัติงานในองค์กรอย่างเต็มกำลังและความสามารถที่สุด รวมทั้งแสดงออกถึงความห่วงใย จริยธรรม และจรรยาบรรณ ของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง โดยการจัดสวัสดิการนั้นจะยึดหลักการปฏิบัติที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย มีความเท่าเทียมและทั่วถึงทุกคนในองค์กร รวมทั้งควรมีความต่อเนื่องในการให้บริการ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ดำเนินการจัดบริการและสวัสดิการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้กับ ลูกจ้าง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ สภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 รวมทั้งกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการยกระดับความสามารถ ในการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงาน และนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การปราศจากอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน รวมทั้งทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงานดีขึ้น

ประเภทของการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
มีอะไรบ้าง ???

2. ประเภทของการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

การดำเนินงานจัดบริการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ ควรยึดหลักการให้สวัสดิการไม่น้อยกว่าขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด แต่บางสถานประกอบการที่มีศักยภาพหรือผลกำไรจากการดำเนินงานในสถานประกอบการสูง สามารถจัดบริการที่สูงกว่ากฎหมายได้ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับลูกจ้างในสถานประกอบการ

1) **การจัดบริการตามกฎหมาย** หมายถึง การจัดบริการหรือสวัสดิการตามที่กฎหมายกำหนดให้นายจ้างต้องดำเนินการจัดทำให้กับลูกจ้าง เช่น กองทุนเงินทดแทน กองทุนประกันสังคม น้ำดื่มสะอาด ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องพยาบาล การบริการทางการแพทย์ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การตรวจสุขภาพประจำปี เป็นต้น

2) **การจัดบริการการนอกเหนือที่กฎหมายกำหนด** หมายถึง สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ หรือการบริการที่นายจ้างจัดให้เป็นสวัสดิการที่อยู่นอกเหนือจากข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น รถรับส่งพนักงาน ที่อยู่อาศัย เงินช่วยเหลือพิเศษ เงินกู้ดอกเบี้ยยต่ำ ชุดพนักงาน โบนัส เบี้ยเลี้ยง เบี้ยขยัน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ อาหารกลางวัน การศึกษาต่อ การพัฒนาภาษา การจัดสัมมนานอกสถานที่ กิจกรรมนันทนาการและกีฬา ส่วนลดในการซื้อผลิตภัณฑ์ของบริษัท เป็นต้น

การจัดสวัสดิการในสถานประกอบการตามกฎหมายไทย
มีอะไรบ้าง ???

3.การจัดสวัสดิการในสถานประกอบการตามกฎหมายไทย

กฎกระทรวงว่าด้วยการว่าด้วยการจัดสวัสดิการในสถานประกอบการ พ.ศ. 2548 กฎหมายนี้ออกตาม พรบ. คຸ້ມครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กำหนดให้นายจ้างต้องดำเนินการจัดสวัสดิการให้กับลูกจ้าง ดังนี้

1) การจัดบริการน้ำดื่มสะอาด จัดให้มีการบริการน้ำดื่มไม่น้อยกว่า

1 ที่สำหรับลูกจ้างไม่เกิน 40 คน และ เพิ่มขึ้นในอัตราส่วน 1 ที่สำหรับลูกจ้างทุก ๆ 40 คน เศษของ 40 คนถ้าเกิน 20 คนให้ถือเป็น 40 คน

2) การจัดบริการห้องน้ำและห้องส้วม จัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วม แยกสำหรับชาย หญิง และคนพิการ รวมทั้งให้มีการดูแลรักษาความสะอาดให้อยู่ในสภาพที่ถูกสุขลักษณะเป็นประจำทุกวัน

3) การจัดบริการด้านการปฐมพยาบาลและการรักษาพยาบาล สถานที่ประกอบการที่มีลูกจ้างทำงาน ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มีเวชภัณฑ์ และยาเพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลในจำนวนที่เพียงพอ 29 รายการตามที่กฎหมายกำหนด

ตารางแสดงรายการเวชภัณฑ์และยา

รายการยา	รายการเวชภัณฑ์
1. หลอดหยดยา	1. กรรไกร
2. ชีฟิงแก็บวดบวม	2. แก็วยาน้ำ แล:แก็วยาเม็ด
3. กิงเจอร์โอโอติน หรือโพวิโดน-ไอโอติน	3. เข็มกลัด
4. น้ำยาโพวิโดน-ไอโอติน ชนิดฟอกแผล	4. ก๊วยน้ำ
5. พงน้ำตาลกลูโคส	5. กิ๋บายยา
6. ยาแก้ปวดฟันที่ไม่ได้มาจากการติดเชื้อ	6. บรอกว๊ดไย
7. ยาแก้แพ้	7. ปากสืบปลายกู๋
8. ยากาแก้ปวดฟันสืบ	8. ฟ้ำฟันยิด
9. ยาธาตุน้ำแดง	9. ฟ้ำสามเหลี่ยม
10. ยาบรรเทาปวดลดไย	10. สายยางรัดห้ามเลือด
11. ยารักษาแผลน้ำร้อนลวก	11. สำลี ฟ้ำก๊อช ฟ้ำฟันแผล แล:ฟ้ำยางพลาสติกเตอร์ปิดแผล
12. ยาลดกรดในกระเพาะอาหาร	
13. เหล้าเอมโมเนียหอม	
14. แอลกอฮอล์เบ็ดแผล	
15. ชีฟิงบายตา	
16. ก๊วยล้างตา	
17. น้ำกรดบอริกล้างตา	
18. ยาหยอดตา	

3. การจัดสวัสดิการในสถานประกอบการตามกฎหมายไทย (ต่อ)

สถานที่ประกอบการที่มีลูกจ้างทำงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มี

- 1) เวชภัณฑ์และยาเพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลตามตารางรายการเวชภัณฑ์และยา
- 2) ห้องรักษาพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้อย่างน้อย 1 เตียง
- 3) พยาบาลตั้งแต่ระดับพยาบาลเทคนิคขึ้นไปประจำอย่างน้อย 1 คนตลอดเวลาการทำงาน
- 4) แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อย 1 คน เพื่อตรวจรักษาพยาบาลไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 2 ครั้ง และ เมื่อรวมเวลาแล้วต้อง

ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง

สถานที่ประกอบการที่มีลูกจ้างทำงานตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มี

- 1) เวชภัณฑ์และยาเพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลตามตารางรายการเวชภัณฑ์และยา
- 2) ห้องรักษาพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้อย่างน้อย 2 เตียง
- 3) พยาบาลตั้งแต่ระดับพยาบาลเทคนิคขึ้นไปประจำอย่างน้อย 1 คนตลอดเวลาการทำงาน
- 4) แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อย 1 คน เพื่อตรวจรักษาพยาบาลไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 3 ครั้ง และ เมื่อรวมเวลาแล้ว

ต้องไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง

อย่างไรก็ตามกฎกระทรวงฉบับนี้ได้กำหนดไว้ว่า ถ้านายจ้างไม่สามารถจัดให้มีแพทย์ พยาบาล หรือเวชภัณฑ์ และยามาให้บริการแก่ลูกจ้างได้นายจ้างสามารถทำความตกลงเพื่อส่งลูกจ้างเข้ารับการรักษาพยาบาลกับสถานพยาบาล ที่เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมงและเป็นสถานพยาบาลที่ลูกจ้างสามารถรับการรักษายาบาลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว แต่ต้องได้ได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

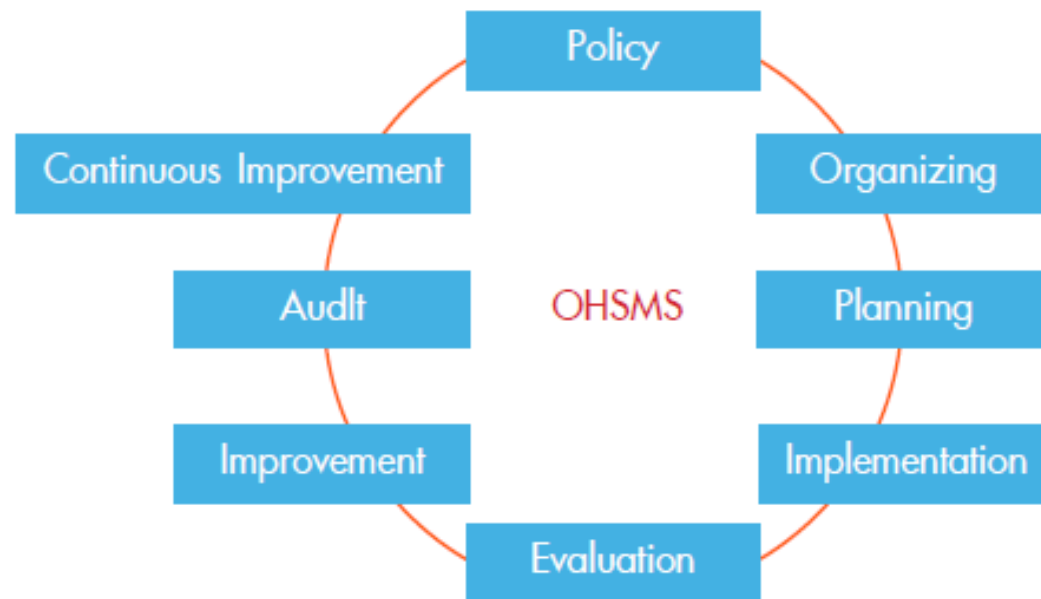
หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
ในสถานประกอบการ มีอะไรบ้าง ???

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ

การจัดบริการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ สำหรับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ที่เริ่มปฏิบัติงานในสถานประกอบ สามารถใช้โครงสร้างของการบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เป็นแนวคิดในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดของการดำเนินงานด้านความปลอดภัย คือการปราศจากอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานรวมทั้งทำให้ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสภาวะการทำงานได้อย่างมีความสุข โครงสร้างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety Management System: OHSMS) ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบในการดำเนินงาน

โครงสร้างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSMS)

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (ต่อ)

1. นโยบาย (Policy) สถานประกอบการทุกสถานประกอบการต้องจัดทำนโยบายอาชีวอนามัยความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยร่วมกัน นโยบายด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร และใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย
2. ลงวันที่ และลงนามหรือประทับตรารับรองโดยผู้บริหารสูงสุด
3. มีความเฉพาะเจาะจง เหมาะสมกับขนาด และลักษณะกิจกรรมของสถานประกอบการ
4. มีการสื่อสารให้ทุกคนในสถานประกอบการทราบ
5. ได้รับการทบทวนเพื่อความเหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
6. มีไว้พร้อมให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องตรวจสอบตามความเหมาะสม

นโยบายด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

- ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ
- เจตจำนงของผู้บริหารต่อระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- การดำเนินการให้สอดคล้องตามกฎหมาย และข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ
- การป้องกันอันตรายและการส่งเสริมสุขภาพ
- การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินงาน
- การมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร
- การปรับปรุงและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (ต่อ)

ตัวอย่างนโยบายอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ประกาศที่ 7/2554

เรื่อง นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

บริษัท คิวแฟค จำกัด ประกอบธุรกิจ ด้วยความตระหนักด้านอาชีวอนามัย และ ความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงาน ลูกจ้าง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสังคม ถือเป็นพันธกิจหลัก อันหนึ่งของบริษัท ควบคู่ไปกับการเป็นผู้นำจ้างผสมและแบ่งบรรจุ และผลิตภัณฑารักขาพืช รวมทั้งเคมีกำจัดแมลงในบ้านเรือน บริษัทฯ ให้ความสำคัญในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ และการป่วยไข้ อันเนื่องมาจากการทำงาน ทั้งนี้ เพื่อให้พนักงาน ทำงานอย่างปลอดภัย และบรรลุผลตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น บริษัทฯ จะดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการและพัฒนา ระบบการจัดการอาชีวอนามัย และความปลอดภัยตามมาตรฐาน มอก./OHSAS 18001 อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมาย และข้อกำหนดอื่น ๆ ที่องค์กร ได้ทำข้อตกลงไว้
2. ความปลอดภัยในการทำงาน ถือเป็นหน้าที่ของพนักงานทุกคนทุกระดับที่จะร่วมมือกันปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ทั้งตนเองและเพื่อนร่วมงานตลอดจนทรัพย์สินของบริษัทฯ
3. ให้การสนับสนุนทรัพยากร ทั้งในเรื่องบุคลากร เวลา งบประมาณ และการฝึกอบรม ที่เหมาะสมและเพียงพอ
4. ให้มีการปรับปรุงสถานที่ทำงานให้ปลอดภัยรวมทั้งให้มีการ ใช้เครื่องจักร เครื่องมืออุปกรณ์ ที่ปลอดภัยและรัดกุมที่เหมาะสม รวมทั้งควบคุมความเสี่ยงทุกระดับในองค์กร โดยกำหนด เป็นวัตถุประสงค์ด้านอาชีวอนามัย และความปลอดภัยประจำปี และสื่อสาร ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนนำไปปฏิบัติ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. ดำเนินการสื่อสารให้พนักงานเข้าใจจุดมุ่งหมายของนโยบาย โดยเผยแพร่และเปิดโอกาสให้พนักงานได้มีส่วนร่วม ในการให้ข้อคิดเห็นและปฏิบัติตามนโยบาย ของบริษัทฯ
6. บริษัทฯ จะจัดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อควบคุมให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ประกาศ ให้ทราบ โดยทั่วกัน และมีผลบังคับใช้ ในวันที่ 1 ธันวาคม 2554

(นายพนิต ปุระนันทน์)
กรรมการผู้จัดการ

นโยบายความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

- + สร้างระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (Safety Management System) ให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ
- + ส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัย (Safety Culture) ตลอดจนองค์ความรู้และทัศนคติที่ดีในการทำงานด้วยความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง
- + สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร ในการดำเนินการด้านความปลอดภัย ประชาชน ตามแนวยุทธศาสตร์ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน อย่างเพียงพอ
- + ยกย่องความปลอดภัยในการทำงานของบุคลากร รวมถึงความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้าของประชาชน
- + รมรณรงค์ สนับสนุน คุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัย ทั้งในเวลาทำงานและนอกเวลาทำงาน
- + พัฒนา และยกระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ส่งเสริมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน และบรรยากาศ ที่ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข (Happy Workplace)
- + จัดให้มีการติดตามประเมินผลด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อควบคุมให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(นายเสริมสกุล คล้ายแก้ว)
ผู้ว่าการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ออกแบบ/พิมพ์ : กองการพิมพ์ ฝ่ายธุรการ

ประกาศ

เรื่อง นโยบายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

บมจ. ธนาคารกรุงไทย ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการ ที่ปราศจากอันตรายและความเสี่ยง ธนาคารจึงประกาศ นโยบายเรื่องความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ดังต่อไปนี้

- 1) ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานของพนักงานทุกคน
- 2) ธนาคารจะสนับสนุนการออกประกาศ กฎระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง
- 3) ธนาคารจะดำเนินการติดตามเฝ้าระวัง ประเมิน ความคุ้มครอง และจัดให้มีการปรับปรุง สภาพแวดล้อมในการทำงานทั้งที่ภายในอาคาร และบริเวณภายนอกโดยรอบในเขตพื้นที่อาคาร เพื่อความปลอดภัยและสุขภาพของพนักงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ
- 4) มีการเผยแพร่ให้ความรู้ และสร้างความตระหนักในเรื่องความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน แก่ผู้บริหารและพนักงานอย่างต่อเนื่อง
- 5) พนักงานทุกคนต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการ แผนงานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของธนาคาร พร้อมทั้งร่วมเสนอความคิดเห็น ในการปรับปรุง สภาพแวดล้อมในการทำงานและวิธีการทำงานที่ปลอดภัย
- 6) พนักงานทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัย มาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
- 7) ธนาคารจะทำการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และพัฒนาปรับปรุงงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ให้ถือว่า ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน จะต้องอยู่ในจิตสำนึก และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และพนักงานทุกคน

ประกาศ ณ วันที่ 17 กรกฎาคม 2558

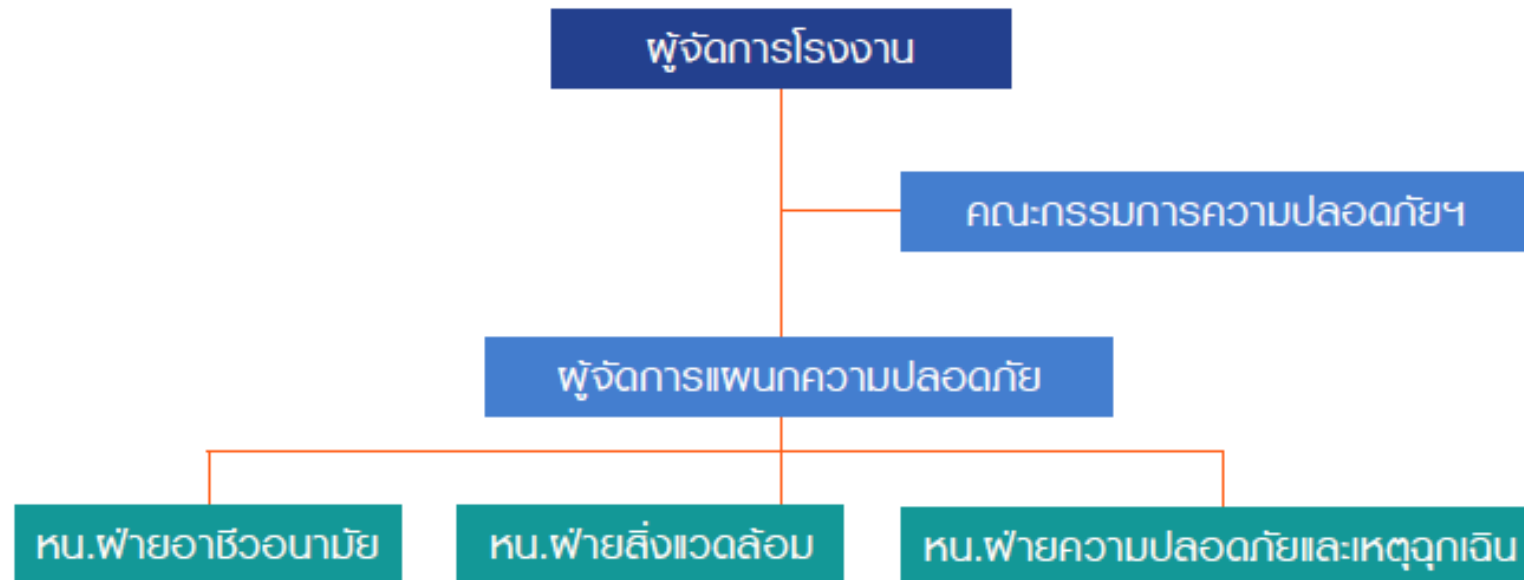

(นายวรภัต อ้นยาวงษ์)
กรรมการผู้จัดการใหญ่

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (ต่อ)

2 การจัดการ (Organizing) เป็นการจัดตั้งองค์กรด้านความปลอดภัยพร้อมกับกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

สถานประกอบการต้องดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งจำนวนและวิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการความปลอดภัยฯต้องดำเนินการอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในแต่ละด้านให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการประสานงานด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบในองค์กร

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (ต่อ)

3.การวางแผน (Planning)

การวางแผนงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานทุกระดับ รวมถึงคณะกรรมการความปลอดภัย เนื่องจากการวางแผนงานนี้จะใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการจัดบริการด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้สามารถครอบคลุมอันตราย หรือความเสี่ยงทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นในสถานประกอบการ ขั้นตอนการวางแผนงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของสถานประกอบการควรเริ่มดำเนินการดังนี้

1. การทบทวนสถานะเริ่มต้น เพื่อเป็นการประเมินสถานะของสถานประกอบการว่าได้มีการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ครอบคลุมอันตรายหรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นทั้งหมดแล้วหรือไม่ โดยใช้ข้อกำหนดของกฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำในการพิจารณา ถ้าสถานประกอบการมีการดำเนินงานตามกฎหมายครอบคลุมทั้งหมดแล้ว อาจใช้แนวปฏิบัติที่ดีของสถานประกอบการอื่นมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของสถานประกอบการของตนเองได้

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (ต่อ)

2. การบ่งชี้อันตรายและประเมินความเสี่ยง เป็นการค้นหาอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยใช้โอกาสและความรุนแรงของอันตรายเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความเสี่ยง โดยถ้ากิจกรรมที่มีโอกาสในการเกิดเหตุสูง และความรุนแรงเมื่อเกิดแล้วเหตุแล้วสูง ระดับความเสี่ยงของเหตุการณ์นี้จะอยู่ในระดับความเสี่ยงสูง เป็นต้น เมื่อได้ระดับความเสี่ยงแล้วต้องดำเนินการจัดลำดับความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่การป้องกันความเสี่ยงตามลำดับก่อนหลัง เนื่องจากสถานประกอบการไม่สามารถแก้ไขความเสี่ยงได้ที่หลายๆ ความเสี่ยงอย่างพร้อมๆ กัน ระดับความเสี่ยงที่ประเมินได้จะนำไปสู่การเขียนแผนงาน และขอบประมาณในการป้องกันควบคุมความเสี่ยงนั้นต่อไป การชี้บ่งอันตรายสามารถใช้วิธีการได้หลายวิธี ได้แก่

- Checklist
- What if Analysis
- Failure Mode and Effects Analysis (FMEA)
- Fault Tree Analysis (FTA)
- Event Tree Analysis (ETA)
- Hazard and Operability Study (HAZOP)
- Job Safety Analysis (JSA)

3. การบริหารจัดการความเสี่ยง คือการใช้แผนลดความเสี่ยงหรือแผนควบคุมความเสี่ยง ขึ้นอยู่กับลักษณะอันตรายหรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ โดยแผนลดความเสี่ยงใช้เพื่อลดระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัย ส่วนแผนควบคุมความเสี่ยงใช้สำหรับการดำเนินการที่ดีอยู่แล้วแต่ต้องมีการกำกับดูแล เพื่อให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับเดิม และทำให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (ต่อ)

ตัวอย่างแผนงานหรือการจัดบริการด้านอาชีวอนามัยความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานในสถานประกอบการ

แผนงานอาชีวอนามัยความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ประจำปี 2556																
วัตถุประสงค์ (Objective)																
1. เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง					4. ส่งเสริมให้พนักงานมีความรู้เกี่ยวกับงานด้านความปลอดภัย											
2. เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยและสุขภาพให้กับพนักงานทุกคน					5. เพื่อส่งเสริมทักษะ ความชำนาญด้านความปลอดภัยให้กับพนักงาน											
3. เพื่อลดอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน					6. เพื่อให้สถานประกอบการได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัย											
ที่	แผนการดำเนินงาน	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ	กำหนดเสร็จ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	กิจกรรมการจัดทำเอกสารส่งทางราชการ	10,000	ผชคณ	ทุกๆ 3 เดือน												
2	กิจกรรมการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย	1,000,000	ปกรณ	เดือนละครั้ง												
3	กิจกรรมการประชุมด้านความปลอดภัย	30,000	ณเดช	เดือนละครั้ง												
4	กิจกรรมการเตรียมความพร้อมสำหรับรับเหตุฉุกเฉิน	500,000	ปกรณ	ปีละครั้ง												
5	กิจกรรมการตรวจความปลอดภัย	20,000	มาธโอ	ทุกสัปดาห์												
6	กิจกรรมการควบคุมอันตรายจากการทำงาน	1,000,000	ธีรเดช	ทุกสัปดาห์												
7	กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน	10,000	จิรายุ	เดือนละครั้ง												
8	กิจกรรมความปลอดภัยนอกงาน	100,000	กฤษฎ	เดือนละครั้ง												
9	กิจกรรมด้านความปลอดภัยอื่นๆ	50,000	ปริญ	เดือนละครั้ง												
รวมงบประมาณ		2,720,000														

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (ต่อ)

4. การนำไปปฏิบัติ (Implementation) เป็นการนำแผนงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่ได้มีการจัดทำขึ้นมา นำไปสู่การปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนที่ได้จัดทำขึ้น โดยการมีการกำหนดรายละเอียด การดำเนินการดังนี้

- กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
- กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติและเวลาที่แล้วเสร็จ
- จัดสรรทรัพยากรอย่างพอเพียงด้านงบประมาณ บุคลากร เวลา และทรัพยากรอื่นๆ

5. การประเมินผล (Evaluation) เมื่อมีการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไปแล้ว ต้องมีการกำหนดการประเมินผลงานว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ โดยการประเมินผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ประกอบด้วย

- กำหนดหัวข้อหรือตัวชี้วัดในการประเมิน เช่น เป้าหมายในการดำเนินงาน หรือ KPI
- กำหนดผู้ทำการประเมิน
- กำหนดระยะเวลาทำการประเมิน
- สรุปผลการประเมิน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง

6. การดำเนินการปรับปรุง (Improvement) จากการประเมินผลการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน อาจพบการดำเนินงานที่อาจส่งผลให้เกิดอันตรายจากการทำงานต่อผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับการปรับปรุงสภาพการทำงาน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานต่อผู้ปฏิบัติงาน เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงาน วิธีการปฏิบัติ เครื่องมือ เครื่องจักร เป็นต้น

4. หลักการจัดบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (ต่อ)

7. การตรวจสอบ (Audit) เป็นการตรวจสอบการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ในสถานประกอบการว่ายังคงมีการดำเนินการอยู่ และมีประสิทธิภาพเพียงพอในการป้องกันอันตราย อุบัติเหตุ และโรคจากการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงาน การตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประกอบด้วย

- การกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบ ต้องดำเนินการเป็นระยะและต่อเนื่อง
- กำหนดผู้ทำการตรวจสอบ
- กำหนดองค์ประกอบที่จะทำการตรวจสอบ

การตรวจสอบสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ใช้บุคลากรในสถานประกอบการตนเองในการตรวจสอบ เพื่อให้ดำเนินการด้านความปลอดภัยยังคงมีอยู่ในองค์กรอย่างต่อเนื่อง และการตรวจสอบภายนอก (external Audit) ใช้บุคลากรอื่นนอกองค์กรในการตรวจสอบ อาจใช้หน่วยงาน ราชการหรือเอกชนที่เชื่อถือได้ทำการตรวจสอบ ส่วนใหญ่ใช้ในการประเมินเพื่อขอรับรองระบบการจัดการด้าน อาชีวอนามัยและความปลอดภัยของสถานประกอบการ

8. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) เป็นการทบทวนผลการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของ สถานประกอบการทั้งระบบ พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆที่ได้จากข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ การดำเนินงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบการ มีการ ปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในสถานประกอบการตลอดไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม